

دوتا ۳۲۶	تعلیم ۸۲
	مَثَل‌های عیسی مسیح : داماد، لباس وصله شده و مَشک‌های شراب
T = معلم ۱	S = معلم ۲

(T) به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " خوش آمدید. در این مجموعه درس‌ها، فرصت خواهید یافت تا مَثَل‌های عیسی مسیح را درک نموده، آنها را تعلیم دهید. با استفاده از " راهنمای تفسیر مَثَل‌ها"، دو معلم، مَثَل‌های "داماد"، " لباس وصله شده"، و " مَشک‌های شراب" را در متی ۹: ۱۴-۱۷، مرقس ۲: ۱۸-۲۲، و لوقا ۵: ۳۳-۳۹ بررسی خواهند نمود. به یاد داشته باشید که این مَثَل‌ها در چهارچوب مَثَل‌های راجع به ملکوت خدا بیان شده است. این مَثَل‌ها در مورد دعا و روزه در ملکوت خدا است. هنگامی که به این برنامه گوش می‌دهید، در دفترتان یادداشت بردارید یا برنامه را ضبط کنید. لطفاً متی ۹: ۱۴-۱۷ را بخوانید.

(S) در متی ۹: ۱۵-۱۷، عیسی با استفاده از سه مَثَل کوتاه، در مورد رابطه بین دعا و روزه به مسیحیان تعلیم دهد. **اول.** مَثَل داماد: "آیا میهمانان تا زمانی که داماد با ایشان است می‌توانند ماتم کنند و روزه بگیرند؟ ولی یک روز خواهد آمد که من از نزد دوستانم خواهم رفت. آن زمان، وقت روزه گرفتن است."
دوم. مَثَل لباس وصله شده: "هیچیک از شما به لباس پوسیده، پارچه نو وصله نمی‌کند، زیرا وصله، لباس را پاره می‌کند و سوراخ گشادتر می‌شود."
سوم. مَثَل مَشک‌های شراب: "یا کسی شراب تازه را در مَشک کهنه می‌ریزد، چون در اثر فشار شراب، مَشک پاره می‌شود؛ هم مَشک از بین می‌رود و هم شراب ضایع می‌شود. شراب تازه را باید در مَشک تازه ریخت تا هم شراب سالم بماند، هم مَشک." لوقا ۵: ۳۹ می‌افزاید: "پس از نوشیدن شراب کهنه، دیگر کسی تمایلی به شراب تازه ندارد، چون می‌گوید که شراب کهنه بهتر است."

(T) نکته اول. درک داستان طبیعی مَثَل

بیباید به نوبت عناصری را که در داستان مطابق واقعیات زندگی روزمره‌اند، توضیح دهیم. در مَثَل نخست، داماد و مهمانانش واقعیاتی عادی هستند که نمونه‌های آن را در همه جای دنیا شاهدیم. در مَثَل دوم، هر خیاطی می‌داند که اگر پارچه‌ای نو و آب‌نرفته به لباسی مندرس و فرسوده وصله زده شود، پارچه جمع می‌شود و لباس را پاره می‌کند. در مَثَل سوم، مَشک را معمولاً از پوست بز یا گوسفند درست می‌کردند. پوست حیوان را می‌گندند و آن را دباغی می‌نمودند. موهای پوست را تا حد امکان کوتاه می‌کردند و آن وقت پوست را وارونه کرده، سوراخ‌های چهار پا و دم حیوان را با نخ می‌دوختند و سوراخ ناحیه گردن نیز به عنوان دهانه مَشک عمل می‌کرد. شراب تازه همیشه تخمیر می‌شود. بنابراین، اگر شراب تازه در مَشکی کهنه ریخته شود، فشار تخمیر باعث می‌گردد مَشک بترکد، و بدین ترتیب هم مَشک از بین می‌رود و هم شراب تازه.

(S) نکته دوم. بررسی چارچوب آبی و تعیین عناصر مَثَل

بیباید به نوبت چارچوب این مَثَل را توضیح دهیم. "زمینه" مَثَل در متی ۹: ۹-۱۴ یافت می‌شود. این مَثَل‌ها در هر سه انجیل متی، مرقس و لوقا، بلافاصله پس از دعوت عیسی از متی نقل می‌شوند. اگر از لحاظ ترتیب زمانی ارتباطی بین این دو وجود داشته باشد، در آنصورت تمایز بین کهنه و نو بیش از پیش برجسته می‌گردد و مورد تأکید قرار می‌گیرد. درست در همان زمان که عیسی و شاگردانش در خانه زکی با جمع کثیری از باجگیران و گنهکاران مشغول خوردن و نوشیدن بودند، شاگردان یحیی تعمید دهنده و مریدان فریسیان در حال روزه گرفتن بودند.

اما حتی اگر بین این دو واقعه ارتباط زمانی نیز وجود نداشته باشد، قطعاً ارتباطی منطقی بین این دو وجود دارد. در واقع عیسی و شاگردانش بارها با باجگیران و گنهکاران نشست و برخاست کرده بودند. اما شاگردان یحیی تعمید دهنده و مریدان فریسیان از اینگونه معاشرت‌ها و مجالس جشن و سرور پرهیز می‌کردند و حتی تا اندازه‌ای خود را ریاضت می‌دادند. این تفاوت فاحش، بدون شک دیر یا زود مسئله روزه را پیش می‌کشید. "داستان" مَثَل در متی ۹: ۱۵-۱۷ یافت می‌شود. "توضیح یا کاربرد" این مَثَل‌ها داده نشده است، و آن را باید از روی "داستان" و "زمینه" استنباط کرد.

(T) نکته سوم. تعیین جزئیات مربوط و نامربوط در مَثَل

اجازه دهید به نوبت توضیح دهیم که کدامیک از جزئیات این مَثَل‌ها واقعاً اصلی و مربوط است. خود عیسی به هیچیک برای جزئیات این مَثَل‌ها مفهوم روحانی خاصی قائل نمی‌شود. بنابراین مفهوم آنها را باید با توجه به معنایی که این لغات در سایر قسمتهای کتاب مقدس دارند و نیز از روی خود متن استنباط کرد.

(S) **اول.** معنی داماد: در کتاب مقدس، رابطه خدا با قومش، یا رابطه بین مسیح و کلیسا اغلب بصورت پیوند عشق و محبتی که بین عروس و داماد وجود دارد توصیف شده است. مطابق دوم قرننیان ۱۱: ۲ و افسسیان ۵: ۳۲، داماد نمایانگر

عیسی مسیح است و عروس نمایانگر کلیسای مسیح. عیسی نیز حضور خود را بر زمین به یک جشن عروسی تشبیه می‌کند. این سؤال که “ آیا ممکن است میهمانان عروسی تا زمانی که داماد با ایشان است سوگواری کنند؟ ” طوری عنوان شده است که جواب آن جز “البته که نه” نمی‌تواند باشد.

(T) **دوم.** معنی میهمانان داماد: منظور، همراهان داماد است - یعنی آندسته از میهمانان عروسی که از همه به داماد نزدیک‌ترند و همواره کنار او می‌ایستند، و در برگزاری مراسم عروسی نقشی عمده ایفا می‌کنند. این عده هر چه در توان دارند در جهت برگزاری هر چه بهتر مراسم عروسی بکار می‌بندند. این میهمانان در واقع نمایانگر مسیحیان هستند.

(S) **سوم.** معنی پارچه نویی که به جامه کهنه وصله شده است: عیسی به این جزئیات نیز معنای خاصی نمی‌دهد. اما از روی متن کاملاً مشخص است که جامه کهنه نمایانگر نظام کهنه اموری است که خود انسان ابداع کرده بود، نظیر نظام قدیمی روزه گرفتن یا سایر آیین‌ها و مراسم مذهبی که فریسیان از روی شریعت تشریفاتی عهدعتیق استنباط کرده بودند. پارچه نو نیز نمایانگر نظام جدید اموری است که خدا مقرر داشته است - اموری که مهم‌ترینشان همانا نجات خدا در عیسی مسیح است. پیغام مثل‌ها این است که نظام جدید را نمی‌توان به نظام کهنه وصله زد، زیرا در این صورت هر دو از بین خواهند رفت.

(T) **چهارم.** معنی شراب کهنه و مشک کهنه: عیسی در مورد این جزئیات نیز توضیحی نمی‌دهد، اما با توجه به متن کاملاً روشن است که شراب کهنه نمایانگر سوگواری و روزه‌داری عبوسانه و شریعت‌گرایانه شاگردان یحیی و فریسیان است. مشک کهنه نیز نمایانگر ایام روزه و آداب روزه‌داری یهودیان است. مشک کهنه در مفهومی گسترده‌تر، سایر آداب و سنن بشری و شریعت‌گرایانه یهودیان را نیز در بر می‌گیرد که بر یک نظام مذهبی سنتی و انعطاف‌ناپذیر مبتنی بود.

(S) **پنجم.** معنی شراب تازه و مشک تازه: به همین ترتیب، با توجه به متن کاملاً روشن است که شراب نو نمایانگر نجات و برکاتی است که عیسی مسیح برای تمام کسانی که حاضر به پذیرش آنها باشند به ارمغان می‌آورد. مشک تازه نیز نمایانگر شیوه جدید ارتباط مسیحیان با خداست که بر شادی و شکرگزاری مبتنی است. همچنین مشک تازه مظهر شیوه آزادانه و خودجوش مسیحیان به‌هنگام پرستیدن خدا و خدمت کردن به اوست. درست نیست که بگوییم شراب کهنه سمبول نجات از طریق اعمال نیکوی شریعت، و شراب نو سمبول نجات محض فیض است. بلکه تمایز در اینجا بین نظام قدیمی و کهنه‌ای است که اغلب عبارت بود از نهادهایی کاملاً انسانی، و تدابیر جدید الهی. به عبارت دیگر، تمایز در اینجا بین سنت‌های انسانی و تعالیم الهی است. اگرچه بین تعالیم عهدعتیق (تثنیه ۶: ۵، لایوان ۱۹: ۱۸، مرقس ۱۲: ۳۰-۳۱) و تعالیم عیسی مسیح در عهدجدید تداوم و پیوستگی وجود داشت، فریسیان تعالیم واقعی عهدعتیق را در زیر سنت‌های بشری ابداعی خودشان مدفون کرده بودند. مسیح در اینجا بین سنت‌گرایی خشک و انعطاف‌ناپذیر فریسیان و تعالیم واقعی کتاب‌مقدس فرق می‌گذارد. برخلاف روزه‌داری به شیوه کهنه که شادی و خوشی به هیچ وجه در آن جایی نداشت، شادی نجات، آغازگر شیوه جدید ایجاد ارتباط با خدا و خدمت به اوست.

(T) **ششم.** کسی پس از نوشیدن شراب کهنه خواهان شراب تازه نیست، زیرا می‌گوید: “شراب کهنه بهتر است”. در واقع نظام جدیدی که عیسی مسیح بانی آن گشت، به معنای حقیقی کلمه “قدیمی” است، زیرا جوهره تعالیم عهدعتیق را احیا نمود. اما شراب کهنه در اینجا به سنت علمای یهود، یعنی به مذهب فریسیان اشاره دارد. بنابراین، این جمله تفسیری است در مورد محافظه‌کاری شدید و سنت‌گرایی خشک و انعطاف‌ناپذیر فریسیان و پیروانشان. آنان کلام خدا را که هم عهدعتیق و هم عیسی مسیح بدان تعلیم می‌داد رد می‌کردند و در عوض، کورکورانه از تصمیمات و نظرات شخصی خودشان تبعیت می‌نمودند. آنان هوای خفقان‌آور را به هوای تازه ترجیح می‌دادند.

(S) **نکته ۴: تشخیص پیام اصلی مثل**
مثل‌های “داماد”، “پارچه نویی که به جامه کهنه وصله شده”، و “شراب نو در مشک کهنه” در مورد دعا و روزه در ملکوت خدا تعلیم می‌دهند.

پیام اصلی این مثل‌ها این است: “نظام جدیدی که عیسی مسیح با آمدن خود به این جهان بنیان نهاد، با نظام کهنه‌ای که عبارت بود از نهادها و سنت‌های ابداعی خود بشر و بعنوان مثال قوانین خشک روزه‌داری را در بر می‌گرفت که توسط خود انسان تعیین شده بود، به هیچ وجه سازگار نیست.”

این نظام کهنه را آداب و سنن علمای یهود تعیین می‌کرد، که روزه‌داری نیز جزو آن بود. روزه گرفتن در اصل نمادی بود از اینکه شخص گنه‌کار بخاطر گناهان خود ماتم‌زده و پشیمان است، ولی در واقع به یک نوع ظاهرسازی و وسیله خودنمایی تبدیل شده بود و فریسیان از این طریق پارسایی خود را به رخ دیگران می‌کشیدند (متی ۶: ۱۶). شاگردان یحیی و مریدان فریسیان هفته‌ای دو بار روزه می‌گرفتند (لوقا ۱۸: ۱۲). و اما نظام جدید در متی ۱۱: ۴-۵ و لوقا ۴: ۱۸-۱۹ خلاصه شده است: این نظام جدید، اموری چون شفای بیماران و معلولان، رهایی دیوزدگان، زنده شدن مردگان، موعظه خیر خوش به فقرا، اعلان پیام لطف و رحمت خدا، و نجات از گناه را شامل می‌شود. شادی و خوشی نجات به هیچ وجه با ماتم و روزه سازگار نیست، بطوریکه آمدن عیسی مسیح به این جهان را بتوان بعنوان مصیبتی بزرگ دانست که بر تمام مردم جهان نازل شده است.

شادی نجات یکی از ویژگی‌های اساسی ملکوت خداست. قوم ملکوت خدا مانند شاگردان یحیی و پیروان فریسیان به ماتم و روزه نمی‌پردازند، بلکه در حضور عیسی مسیح و بخاطر واقعیت نجاتشان شادی و وجد می‌کنند. برخلاف روزه‌داری به شیوه کهنه که شادی و خوشی به هیچ وجه در آن جایی نداشت، شادی نجات آغازگر شیوه جدید ایجاد ارتباط با خدا و خدمت به اوست. البته این بدان معنا نیست که مسیحیان هرگز نباید بخاطر درد و رنجی که در این دنیا وجود دارد ناراحت باشند، نباید در تنگی‌ها پریشان حال شوند، یا بخاطر گناهان خود و یا به‌هنگام از دست دادن عزیزان‌شان ماتم بگیرند. عیسی برضد غم و اندوه واقعی سخن نمی‌گوید، بلکه برضد آداب و سنن ظاهری قوم اسرائیل. تمایز در اینجا بین نهادهای کاملاً انسانی، و تدابیر جدید الهی است.

(T) نکته ۵: مقایسه مثل با قسمت‌های مشابه و متضاد در کتاب مقدس

اجازه دهید به نوبت حقایق مهمی را که در مورد روزه در کتاب مقدس وجود دارد تعلیم دهیم:

اول. روزه چیست؟ روزه عبارت است از پرهیز داوطلبانه از غذا بنا به دلایل روحانی. روزه با اعتصاب غذا که هدف از آن جلب توجه نسبت به آرمانی غالباً سیاسی است، فرق دارد. روزه با رژیم گرفتن نیز که به هدف سلامت جسم است، فرق دارد. شیوه معمول روزه گرفتن این بود که تنها از غذا پرهیز می‌شد، و بنابراین نوشیدن مایعات مجاز بود. مدت آن نیز تنها یک روز بود، و نه مدت زمانی طولانی.

دوم. هدف از روزه: یکی از اهداف روزه در دوران عهدعتیق، ابراز فروتنی بود، که طی آن فرد روزه‌دار بخاطر گناهان خود محزون می‌شد و به آنها اعتراف می‌کرد. فرد روزه‌دار اغلب پلاس می‌پوشید و خاک و خاکستر بر سر می‌ریخت. به عنوان مثال، در نحما ۹: ۱-۳ قوم اسرائیل روزه گرفته، به گناهان خود و شرارت پدران‌شان اعتراف نمودند. یکی دیگر از اهداف روزه در دوران عهدعتیق، ابراز ماتم و اندوه بود، که طی آن فرد روزه‌دار در سوگ عزیزی از دست رفته می‌گریست، یا بخاطر تهدیدی قریب‌الوقوع ابراز وحشت می‌کرد. این نوع روزه معمولاً با گریه و شیون و دریدن جامه همراه بود. بعنوان مثال، در دوم سموئیل ۱: ۱۱-۱۲، داود پادشاه و سپاهیانش بخاطر مرگ شاول پادشاه و عده کثیری از سربازان اسرائیل به سوگ نشستند و ماتم نمودند. در دوم تواریخ ۲۰: ۲-۴، یهوشافاط پادشاه یک روز را روزه ملی اعلام کرد تا خطر وقوع جنگ برطرف شود.

یکی دیگر از دلایل روزه این بود که شخص بتواند تمام هوش و حواس و وقت و توان خود را بر واقعه یا عمل مذهبی مهمی متمرکز کند. چنین روزه‌ای تقریباً همیشه به قصد دعا یا ملاقات با خدا جهت نیل به هدفی خاص صورت می‌گرفت. در تثبیه ۹: ۹ و ۱۸ و اول پادشاهان ۱۹: ۸ می‌خوانیم که موسی و ایلیا وقتی خدا آنها را به انجام وظیفه‌ای خاص فرا خواند، به مدت چهل شبانه‌روز روزه گرفتند. در متی ۴: ۲ نیز می‌بینیم که عیسی مسیح روزه گرفت تا برای رسالتی که خدای پدر او را به انجام آن فرا خوانده بود آماده شود و پیش از آغاز وظیفه دشوار اما پر جلال خود، توسط شیطان وسوسه و آزموده شود. در اعمال ۱۳: ۲-۳ و ۱۴: ۲۳ می‌خوانیم که رهبران کلیسا جهت فرستادن مبشرین و انتصاب پیران در کلیسا، روزه گرفتند. این امر می‌تواند نشان‌دهنده آن باشد که مسیحیان در دوران روزه، بطرزی خاص نسبت به هدایت‌های روح‌القدس حساس بودند. تمام این آیات توصیف‌کننده کاری است که مسیح و رهبران مسیحی انجام دادند، ولی تعلیم نمی‌دهد که مسیحیان چه باید انجام دهند. بنابراین مسیحیان اگر احساس می‌کنند که روزه گرفتن باعث می‌شود بهتر در دعا با خدا ملاقات کنند، بهتر از او مشورت بجویند، و یا بهتر برای کارهایی که او از آنها می‌خواهد آماده شوند، آزادند که چنین کنند. اما نباید سایر مسیحیان را نیز به نگاه داشتن روزه مجبور سازند.

سوم. روزه‌ای که باعث خشنودی خدا می‌شود: خدا در اشعیا ۵۸: ۳-۱۲ می‌گوید: “روزه‌ای که من می‌پسندم این است که زنجیرهای ظلم را پاره کنید و یوغ ستم را بشکنید و مظلومان را آزاد کنید؛ خوراکتان را با گرسنگان تقسیم کنید و فقیران بی‌کس را به خانه خود بیاورید؛ اشخاص برهنه را لباس ببوشانید و از کمک به بستگان‌تان دریغ نکنید.” بدین ترتیب، خدا چنین تعلیم می‌دهد که روزه واقعی مبتنی بر کتاب مقدس این است که از یک سو از گناه و بی‌عدالتی دوری جوئیم، و از سوی دیگر خوراک و پوشاک خود را با نیازمندان جهان تقسیم کنیم. وعده خدا این است که اگر قوم او اینگونه روزه بگیرند، او نیز دعاهای‌شان را مستجاب خواهد کرد و به زندگی‌هایشان برکت خواهد داد. او می‌فرماید: “اگر چنین کنید، من نیز رحمت خود را همچون سپیده‌دم بر شما خواهم تاباند و امراض شما را فوری شفا خواهم داد. حضور پر جلال من همیشه با شما خواهد بود و شما را از هر طرف محافظت خواهد کرد. وقتی دعا کنید اجابت خواهم کرد و هنگامی که کمک بطلبید، به یاری شما خواهم آمد.”

چهارم. روزه داوطلبانه باید بطور مخفیانه باشد: در عهدجدید، در متی ۶: ۱۶-۱۸، عیسی مسیح چنین تعلیم می‌دهد: “وقتی روزه می‌گیرید، مانند ریاکاران خود را افسرده و ناتوان نشان ندهید. ایشان با این کار می‌خواهند به مردم بفهمانند که روزه گرفته‌اند. مطمئن باشید که ایشان تمام اجر خود را به همین صورت از مردم می‌گیرند. اما تو وقتی روزه می‌گیری، سر و صورت خود را تمیز و مرتب کن، تا کسی متوجه نشود روزه گرفته‌ای. آنگاه پدر آسمانی تو که از همه چیز آگاه است، تو را اجر خواهد داد.” عیسی روزه را مظهر فروتنی می‌داند، و خودنمایی فریسیان را که به هنگام روزه گرفتن، صورت خود را با خاکستر می‌پوشاندند و می‌خواستند همه مردم بفهمند که چقدر پارسا هستند، محکوم می‌کند. عیسی به شاگردان خود حکم نمی‌کند

که روزه بگیرند، ولی آنها را از روزه‌داری منع نیز نمی‌کند. شاگردان چنانچه بخواهند می‌توانند روزه بگیرند، ولی باید روزه آنها تا حد امکان مخفیانه باشد.

(T) پنجم. حکم عهدعتیق مبنی بر روزه گرفتن باطل شده است: پس از مرگ و قیام مسیح، وضع دیگر مانند سابق نیست. در کولسیان ۲: ۱۴ می‌خوانیم که عیسی مسیح با مرگ خود بر صلیب، تمام احکام و فرامین تشریفاتی شریعت را که از جمله روزه‌داری، قربانی حیوانات، آوردن دهیک و هدایا از محصول، خوردن خوراک حلال و ختنه را شامل می‌شد، باطل نمود. به عبارت دیگر، او دیگر مسیحیان را موظف به رعایت چنین احکامی نمی‌داند. در افسسیان ۲: ۱۵ نیز می‌خوانیم که عیسی مسیح با مرگ خود، شریعت تشریفاتی را که یهودیان و غیریهودیان را از هم جدا می‌کرد منسوخ نمود، و آن را تا به ابد در کلیسای مسیح باطل ساخت. روزه دیگر برای مسیحیان یک ضرورت دینی نیست، و نباید دوباره آن را بعنوان ضرورتی دینی در کلیسا مرسوم ساخت.

(S) نکته ۶: خلاصه تعالیم اصلی مثل

بباید تعالیم یا پیامهای اصلی مثل را به ترتیب خلاصه کنیم:

اول. پیام اصلی: پیام اصلی این مثل‌ها این است: “نظام جدیدی که عیسی مسیح با آمدن خود به این جهان بنیان نهاد، با نظام کهنه‌ای که عبارت بود از نهادها و سنتهای ابداعی خود بشر و بعنوان مثال قوانین خشک روزه‌داری را در بر می‌گرفت که توسط خود انسان تعیین شده بود، به هیچ وجه سازگار نیست.”

شیوه‌های سنتی ماتم و روزه که مردم بدان متوسل می‌شدند، خدا را خشنود نمی‌سازد. با آمدن مسیح به این جهان، نظام جدیدی آغاز شده است. این نظام جدید، بصورت “خدا با ما” و “خدا در ما” بیان می‌شود. این نظام جدید، شادی عظیمی را در تمام مسیحیان برمی‌انگیزد. خدا از شادی فرد مسیحی بخاطر نجاتش، به وجد می‌آید. او وقتی می‌بیند مسیحیان زندگی و دارایی خود را با نیازمندان تقسیم می‌کنند و بدین شیوه او را خدمت می‌نمایند، بسیار خوشحال می‌شود و به وجد می‌آید.

(T) **دوم.** روزه‌داری خشک و عبوسانه و شریعت‌گرایانه که هیچ شادی در آن نیست، و نیز تمام دیگر مظاهر سنت‌گرایی انعطاف‌ناپذیر فریسیان باید یکسره جای خود را به نجاتی دهد که عیسی مسیح به ارمغان می‌آورد. البته اگر بخواهیم می‌توانیم در خفا روزه بگیریم، اما نباید سایر مسیحیان را نیز به روزه گرفتن موظف سازیم. ویژگی ملکوت خدا نه ماتم و روزه، بلکه شادی وصف‌ناپذیر و پر جلال است. شراب تازه نجات و تمام برکاتی را که نجات به همراه دارد باید در مشک تازه شکرگزاری، آزادی و خدمت خودجوش برای جلال خدا ریخت.

(S) تکلیف برای هفته آینده

اول. برای یک فرد یا یک گروه این مثل را موعظه کنید، تعلیم دهید یا بررسی نمایید. هفته آینده مثل “دوست شفاعت کننده” را بررسی خواهیم کرد. برای آمادگی، لوقا ۱۱: ۱-۱۳ را مطالعه کنید.

دوم. کتابهای دستور عمل “بروید و ملکوت خدا را موعظه کنید” را ملاحظه کرده و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید. این آدرس را به حروف تکرار میکنم....

سوم. هر شنبه تا چهارشنبه به برنامه “دوره شاگردسازی از رادیو” گوش دهید.